Física do século XX

Método e recomendacións

PROBLEMAS

• Efecto fotoeléctrico

- 1. A frecuencia limiar do volframio é 1,30·10¹⁵ Hz.
 - a) Xustifica que, se se ilumina a súa superficie con luz de lonxitude de onda 1,50·10⁻⁷ m, se emiten electróns.
 - b) Calcula a lonxitude de onda incidente para que a velocidade dos electróns emitidos sexa de 4.50·10⁵ m·s⁻¹.
 - c) Cal é a lonxitude de onda de De Broglie asociada aos electróns emitidos coa velocidade de 4,50·10⁵ m·s⁻¹?

Datos:
$$h = 6,63 \cdot 10^{-34} \text{ J·s}$$
; $c = 3 \cdot 10^8 \text{ m·s}^{-1}$; $m_e = 9,1 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$ (P.A.U. set. 15)
Rta.: a) Si; b) $\lambda = 208 \text{ nm}$; c) $\lambda_3 = 1,62 \text{ nm}$.

- 2. Un raio de luz produce efecto fotoeléctrico nun metal. Calcula:
 - a) A velocidade dos electróns se o potencial de freado é de 0,5 V.
 - b) A lonxitude de onda necesaria se a frecuencia limiar é $f_0 = 10^{15}$ Hz e o potencial de freado é 1 V.
 - c) Aumenta a velocidade dos electróns incrementando a intensidade da luz incidente?

Datos:
$$c = 3.10^8 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$$
; $e = -1.6.10^{-19} \text{ C}$; $m_e = 9.1.10^{-31} \text{ kg}$; $h = 6.63.10^{-34} \text{ J} \cdot \text{s}$ (P.A.U. xuño 11)
Rta.: a) $v = 4.2.10^5 \text{ m/s}$; b) $\lambda = 242 \text{ nm}$.

- 3. A lonxitude de onda máxima capaz de producir efecto fotoeléctrico nun metal, é 4500 Å:
 - a) Calcula o traballo de extracción.
 - b) Calcula o potencial de freado se a luz incidente é de λ = 4000 Å.
 - c) Habería efecto fotoeléctrico con luz de 5·10¹⁴ Hz?

```
Datos: e = -1.6 \cdot 10^{-19} \text{ C}; h = 6.63 \cdot 10^{-34} \text{ J·s}; 1 \text{ Å} = 10^{-10} \text{ m}; c = 3 \cdot 10^8 \text{ m/s} (P.A.U. xuño 10)

Rta.: a) W_0 = 4.4 \cdot 10^{-19} \text{ J}; b) V = 0.34 \text{ V}.
```

- 4. O traballo de extracción do cátodo metálico nunha célula fotoeléctrica é 3,32 eV. Sobre el incide radiación de lonxitude de onda λ = 325 nm. Calcula:
 - a) A velocidade máxima coa que son emitidos os electróns.
 - b) O potencial de freado.

```
Datos: constante de Planck h = 6,63 \cdot 10^{-34} J·s, c = 3 \cdot 10^8 m/s, 1 nm = 10^{-9} m, 1 eV = 1,60 \cdot 10^{-19} J, e = -1,60 \cdot 10^{-19} C, m_e = 9,11 \cdot 10^{-31} kg (P.A.U. xuño 05) Rta.: a) v = 4,2 \cdot 10^5 m/s, b) V = 0,51 V.
```

Desintegración radioactiva

- O Cobalto 60 é un elemento radioactivo utilizado en radioterapia. A actividade dunha mostra redúcese á milésima parte en 52,34 anos. Calcula:
 - a) O período de semidesintegración.
 - b) A cantidade de mostra necesaria para que a actividade sexa de 5·106 desintegracións/segundo.
 - c) A cantidade de mostra que queda ao cabo de 2 anos.

```
Datos N_A = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}; masa atómica do ^{60}\text{Co} = 60 \text{ g·mol}^{-1}; 1 ano = 3,16·10<sup>7</sup> s (P.A.U. xuño 16) Rta.: a) T_{1/2} = 5.25 \text{ anos}; b) m = 0.12 \text{ µg}; c) m_2 = 0.091 \text{ µg}.
```

- 2. Unha mostra de carbono-14 ten unha actividade de $2.8 \cdot 10^8$ desintegracións/s. O período de semidesintegración é $T_{1/2} = 5730$ anos. Calcula:
 - a) A masa da mostra no instante inicial.
 - b) A actividade ao cabo de 2000 anos.
 - c) A masa de mostra nese instante.

 $N_A = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$; masa atómica do $^{14}\text{C} = 14 \text{ g/mol}$; 1 ano = 3.16·10⁷ s (*P.A.U. xuño 12*)

Rta.: a) $m_0 = 1.7$ mg; b) $A = 2.2 \cdot 10^8$ Bq; c) m = 1.3 mg.

- 3. O carbono-14 ten un período de semidesintegración $T_{1/2}$ = 5730 anos. Unha mostra ten unha actividade de 6·108 desintegracións/minuto. Calcula:
 - a) A masa inicial da mostra.
 - b) A súa actividade dentro de 5000 anos.
 - c) Xustifica por que se usa este isótopo para estimar a idade de xacementos arqueolóxicos.

Datos: $N_A = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$; masa atómica do ${}^{14}\text{C} = 14 \text{ g}$

(P.A.U. set. 10)

Rta.: a) $m = 6.04 \cdot 10^{-5} \text{ g; b}$ $A = 5.46 \cdot 10^{6} \text{ Bq.}$

- 4. O ²¹⁰Po ten unha vida media τ = 199,09 días. Calcula:
 - a) O tempo necesario para que se desintegre o 70 % dos átomos iniciais.
 - b) Os miligramos de ²¹⁰Po ao cabo de 2 anos se inicialmente había 100 mg.

$$N_{\rm A} = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$$

(P.A.U. set. 06)

Rta.: a) t = 240 días; b) m = 2,55 mg.

- 5. Nunha mostra de ¹³ la radioactivo cun período de semidesintegración de 8 días había inicialmente 1,2·10²¹ átomos e actualmente só hai 0,2·10²⁰. Calcula:
 - a) A antigüidade da mostra.
 - b) A actividade da mostra transcorridos 50 días desde o instante inicial.

(P.A.U. xuño 06)

Rta.: a) t = 47 días; b) $A = 1.6 \cdot 10^{13}$ Bq.

- 6. O período $T_{\frac{1}{2}}$ do elemento radioactivo $^{60}_{27}$ Co é 5,3 anos e desintégrase emitindo partículas β . Calcula:
 - a) O tempo que tarda a mostra en converterse no 70 % da orixinal.
 - b) Cantas partículas β emite por segundo unha mostra de 10-6 gramos de 60Co?

Dato:
$$N_A = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$$

(P.A.U. set. 05)

Rta.: a) t = 2,73 anos; b) $A = 4,1 \cdot 10^7$ Bq.

- 7. O tritio (${}^{3}_{1}$ H) é un isótopo do hidróxeno inestable cun período de semidesintegración T_{15} de 12,5 anos, e se desintegra emitindo unha partícula beta. A análise dunha mostra nunha botella de auga leva a que a actividade debida ao tritio é o 75 % da que presenta a auga no manancial de orixe. Calcula:
 - a) O tempo que leva embotellada a auga da mostra.
 - b) A actividade dunha mostra que contén 10⁻⁶ g de ³H.

$$N_A = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$$

(P.A.U. set. 04)

Rta.: a) t = 5.2 anos; b) $A = 4.10^8$ Bq.

- 8. Unha mostra radioactiva diminúe desde 10¹⁵ a 10⁹ núcleos en 8 días. Calcula:
 - a) A constante radioactiva λ e o período de semidesintegración T_{λ} .
 - b) A actividade da mostra unha vez transcorridos 20 días desde que tiña 10¹⁵ núcleos.

(P.A.U. xuño 04)

Rta.: a) $\lambda = 2.10^{-5} \text{ s}^{-1}$; $T_{\frac{1}{2}} = 9 \text{ horas}$; b) $A (20 \text{ días}) \approx 0$

Enerxía nuclear

- 1. O isótopo do boro ${}_{5}^{10}$ B é bombardeado por unha partícula α e prodúcese ${}_{6}^{13}$ C e outra partícula.
 - a) Escribe a reacción nuclear.
 - b) Calcula a enerxía liberada por núcleo de boro bombardeado.
 - c) Calcula a enerxía liberada se se considera 1 g de boro.

Datos: masa atómica(${}^{10}_5$ B) = 10,0129 u; masa atómica(${}^{13}_6$ C) = 13,0034 u; masa(α) = 4,0026 u; masa(protón) = 1,0073 u; $c = 3 \cdot 10^8$ m/s; $N_A = 6,022 \cdot 10^{23}$ mol $^{-1}$; 1 u = 1,66 \cdot 10 $^{-27}$ kg. (P.A.U. set. 16)

Rta.: a) ${}_{5}^{10}$ B + ${}_{2}^{4}$ He $\longrightarrow {}_{6}^{13}$ C + ${}_{1}^{1}$ H; b) $E = 7,15 \cdot 10^{-13}$ J/átomo; c) $E_{2} = 43,1$ GJ/g

CUESTIÓNS

• Física relativista

- 1. A enerxía relativista total dunha masa en repouso:
 - A) Relaciona a lonxitude de onda coa cantidade de movemento.
 - B) Representa a equivalencia entre materia e enerxía.
 - C) Relaciona as incertezas da posición e do momento.

(P.A.U. set. 12)

- 2. Un vehículo espacial afástase da Terra cunha velocidade de $0.5\ c$ (c = velocidade da luz). Desde a Terra envíase un sinal luminoso e a tripulación mide a velocidade do sinal obtendo o valor:
 - A) 0,5 c
 - B) *c*
 - C) 1,5 c

(P.A.U. set. 07, xuño 04)

- 3. A ecuación de Einstein $E = m \cdot c^2$ implica que:
 - A) Unha determinada masa *m* necesita unha enerxía *E* para poñerse en movemento.
 - B) A enerxía *E* é a que ten unha masa *m* que se move á velocidade da luz.
 - C) E é a enerxía equivalente a unha determinada masa.

(P.A.U. set. 05)

• Física cuántica

- 1. Para o efecto fotoeléctrico, razoa cal das seguintes afirmacións é correcta:
 - A) A frecuencia limiar depende do número de fotóns que chegan a un metal en cada segundo.
 - B) A enerxía cinética máxima do electrón emitido por un metal non depende da frecuencia da radiación incidente.
 - C) O potencial de freado depende da frecuencia da radiación incidente.

(P.A.U. set. 16)

- 2. No efecto fotoeléctrico, a representación gráfica da enerxía cinética máxima dos electróns emitidos en función da frecuencia da luz incidente é:
 - A) Unha parábola.
 - B) Unha liña recta.
 - C) Ningunha das respostas anteriores é correcta.

(P.A.U. xuño 16)

- 3. Nunha célula fotoeléctrica, o cátodo metálico ilumínase cunha radiación de λ = 175 nm e o potencial de freado é de 1 V. Cando usamos unha luz de 250 nm, o potencial de freado será:
 - A) Menor.
 - B) Maior.
 - C) Igual.

(P.A.U. xuño 15)

- 4. Se se duplica a frecuencia da radiación que incide sobre un metal:
 - A) Duplícase a enerxía cinética dos electróns extraídos.
 - B) A enerxía cinética dos electróns extraídos non experimenta modificación.
 - C) Non é certa ningunha das opcións anteriores.

(P.A.U. set. 14)

- 5. Ao irradiar un metal con luz vermella (682 nm) prodúcese efecto fotoeléctrico. Se irradiamos o mesmo metal con luz amarela (570 nm):
 - A) Non se produce efecto fotoeléctrico.
 - B) Os electróns emitidos móvense máis rapidamente.
 - C) Emítense máis electróns pero á mesma velocidade.

(P.A.U. xuño 14)

- 6. Unha radiación monocromática, de lonxitude de onda 300 nm, incide sobre cesio. Se a lonxitude de onda limiar do cesio é 622 nm, o potencial de freado é:
 - A) 12,5 V
 - B) 2,15 V
 - C) 125 V

Datos: 1 nm =
$$10^9$$
 m; $h = 6.63 \cdot 10^{-34}$ J·s; $c = 3 \cdot 10^8$ m·s⁻¹; $e = -1.6 \cdot 10^{-19}$ C. (*P.A.U. set. 13*)

- 7. A lonxitude de onda asociada a un electrón de 100 eV de enerxía cinética é:
 - A) $2.3 \cdot 10^{-5}$ m
 - B) 1,2·10⁻¹⁰ m
 - C) 10⁻⁷ m

Datos:
$$h = 6.63 \cdot 10^{-34} \text{ J·s}$$
; $m_e = 9.1 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$; $e = -1.6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$. (P.A.U. set. 13)

- 8. Prodúcese efecto fotoeléctrico cando fotóns de frecuencia f, superior a unha frecuencia limiar f_0 , inciden sobre certos metais. Cal das seguintes afirmacións é correcta?
 - A) Emítense fotóns de menor frecuencia.
 - B) Emítense electróns.
 - C) Hai un certo atraso temporal entre o instante da iluminación e o da emisión de partículas.

(P.A.U. xuño 13)

- 9. Segundo a hipótese de De Broglie, cúmprese que:
 - A) Un protón e un electrón coa mesma velocidade teñen asociada a mesma onda.
 - B) Dous protóns a diferente velocidade teñen asociada a mesma onda.
 - C) A lonxitude da onda asociada a un protón é inversamente proporcional ao seu momento lineal.

(P.A.U. set. 12)

- 10. Cun raio de luz de lonxitude de onda λ non se produce efecto fotoeléctrico nun metal. Para conseguilo débese aumentar:
 - A) A lonxitude de onda λ .
 - B) A frecuencia *f*.
 - C) O potencial de freado.

(P.A.U. xuño 11)

- 11. Para producir efecto fotoeléctrico non se usa luz visible, senón ultravioleta, e é porque a luz UV:
 - A) Quenta máis a superficie metálica.
 - B) Ten maior frecuencia.
 - C) Ten maior lonxitude de onda.

(P.A.U. set. 09)

- 12. Prodúcese efecto fotoeléctrico, cando fotóns máis enerxéticos que os visibles, por exemplo luz ultravioleta, inciden sobre a superficie limpa dun metal. De que depende o que haxa ou non emisión de electróns?:
 - A) Da intensidade da luz.
 - B) Da frecuencia da luz e da natureza do metal.
 - C) Só do tipo de metal.

(P.A.U. set. 08)

- 13. Da hipótese de De Broglie, dualidade onda-corpúsculo, derívase como consecuencia:
 - A) Que as partículas en movemento poden mostrar comportamento ondulatorio.
 - B) Que a enerxía total dunha partícula é $E = m \cdot c^2$.
 - C) Que se pode medir simultaneamente e con precisión ilimitada a posición e o momento dunha partícula.

(P.A.U. xuño 08)

14. Un metal cuxo traballo de extracción é 4,25 eV, ilumínase con fotóns de 5,5 eV. Cal é a enerxía cinética máxima dos fotoelectróns emitidos?

A) 5,5 eV

- B) 1,25 eV
- C) 9,75 eV

(P.A.U. set. 07)

- 15. A relación entre a velocidade dunha partícula e a lonxitude de onda asociada establécese:
 - A) Coa ecuación de De Broglie.
 - B) Por medio do principio de Heisenberg.
 - C) A través da relación de Einstein masa-enerxía.

(P.A.U. xuño 05)

- 16. Cando se dispersan raios X en grafito, obsérvase que emerxen fotóns de menor enerxía que a incidente e electróns de alta velocidade. Este fenómeno pode explicarse por unha colisión :
 - A) Totalmente inelástica entre un fotón e un átomo.
 - B) Elástica entre un fotón e un electrón.
 - C) Elástica entre dous fotóns.

(P.A.U. set. 04)

- 17. A luz xerada polo Sol:
 - A) Está formada por ondas electromagnéticas de diferente lonxitude de onda.
 - B) Son ondas que se propagan no baleiro a diferentes velocidades.
 - C) Son fotóns da mesma enerxía.

(P.A.U. set. 04)

• Desintegración radioactiva

- 1. Indica, xustificando a resposta, cal das seguintes afirmacións é correcta:
 - A) A actividade dunha mostra radioactiva é o número de desintegracións que teñen lugar en 1 s.
 - B) Período de semidesintegración e vida media teñen o mesmo significado.
 - C) A radiación gamma é a emisión de electróns por parte do núcleo dun elemento radioactivo.

(P.A.U. set. 15)

- 2. O período de semidesintegración dun elemento radioactivo que se desintegra emitindo unha partícula alfa é de 28 anos. Canto tempo terá que transcorrer para que a cantidade de mostra sexa o 75 % da inicial?
 - A) 4234 anos.
 - B) 75 anos.
 - C) 11,6 anos.

(P.A.U. xuño 15)

- 3. A actividade no instante inicial de medio mol dunha sustancia radioactiva cuxo período de semidesintegración é de 1 día, é:
 - A) 2,41·10¹⁸ Bq
 - B) 3,01·10²³ Bq
 - C) 0,5 Bq

Dato: $N_A = 6.02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$

(P.A.U. set. 13)

- 4. Unha roca contén o mesmo número de núcleos de dous isótopos radioactivos A e B, de períodos de semidesintegración de 1600 anos e 1000 anos respectivamente. Para estes isótopos cúmprese que:
 - A) A ten maior actividade radioactiva que B.
 - B) B ten maior actividade que A.
 - C) Ambos teñen a mesma actividade.

(P.A.U. set. 11)

5. Unha masa de átomos radioactivos tarda tres anos en reducir a súa masa ao 90 % da masa orixinal. Cantos anos tardará en reducirse ao 81 % da masa orixinal?:

A) Seis.

- B) Máis de nove.
- C) Tres.

(P.A.U. set. 09)

- 6. Se a vida media dun isótopo radioactivo é 5,8·10⁻⁶ s, o período de semidesintegración é:
 - A) $1,7 \cdot 10^5$ s
 - B) $4.0 \cdot 10^{-6}$ s
 - C) $2,9 \cdot 10^5$ s

(P.A.U. xuño 09)

- 7. O ²³⁷₉₄Pu desintegrase, emitindo partículas alfa, cun período de semidesintegración de 45,7 días. Os días que deben transcorrer para que a mostra inicial redúzase á oitava parte son:
 - A) 365,6
 - B) 91,4
 - C) 137,1

(P.A.U. set. 08)

- 8. Un isótopo radioactivo ten un período de semidesintegración de 10 días. Se se parte de 200 gramos do isótopo, teranse 25 gramos do mesmo ao cabo de:
 - A) 10 días.
 - B) 30 días.
 - C) 80 días.

(P.A.U. xuño 08)

• Reaccións nucleares

- 1. Na reacción ${}^{235}_{92}U + {}^{1}_{0}n \rightarrow {}^{141}_{56}Ba + {}^{A}_{Z}X + 3{}^{1}_{0}n$ cúmprese que:
 - A) É unha fusión nuclear.
 - B) Libérase enerxía correspondente ao defecto de masa.
 - C) O elemento X é $^{92}_{35}$ X.

(P.A.U. xuño 13)

- 2. Se un núcleo atómico emite unha partícula α e dúas partículas β , o seu número atómico Z e másico
 - A) Z aumenta en dúas unidades e A diminúe en dúas.
 - B) Z non varía e A diminúe en catro.
 - C) Z diminúe en dous e A non varía.

(P.A.U. xuño 12)

- 3. Na desintegración beta(-):
 - A) Emítese un electrón da parte externa do átomo.
 - B) Emítese un electrón desde o núcleo.
 - C) Emítese un neutrón.

(P.A.U. set. 11)

- 4. O elemento radioactivo ²³² Th se desintegra emitindo unha partícula alfa, dúas partículas beta e unha radiación gamma. O elemento resultante é:
 - A) $^{227}_{88}X$
 - B) 228 E
 - C) $^{228}_{90}Z$

(P.A.U. xuño 11)

- 5. Nunha fusión nuclear:
 - A) Non se precisa enerxía de activación.
 - B) Interveñen átomos pesados.
 - C) Libérase enerxía debida ao defecto de masa.

(P.A.U. set. 10)

- 6. Cal das seguintes reaccións nucleares é correcta?
 - A) $^{235}_{92}U + ^{1}_{0}n \rightarrow ^{141}_{56}Ba + ^{92}_{36}Kr + 3^{1}_{0}n$
 - B) ${}_{1}^{2}H + {}_{1}^{3}H \longrightarrow {}_{2}^{4}He + 2 {}_{0}^{1}n$
 - C) ${}^{10}_{5}B + {}^{1}_{0}n \rightarrow {}^{7}_{3}Li + {}^{2}_{1}H$

(P.A.U. xuño 10)

- 7. Nunha reacción nuclear de fisión:
 - A) Fúndense núcleos de elementos lixeiros (deuterio ou tritio).
 - B) É sempre unha reacción espontánea.
 - C) Libérase gran cantidade de enerxía asociada ao defecto de masa.

(P.A.U. xuño 09)

- 8. Cal destas reaccións nucleares é posible?:
 - A) ${}_{1}^{2}H + {}_{1}^{3}H \rightarrow {}_{2}^{4}He$
 - B) ${}^{14}_{7}N + {}^{4}_{2}He \rightarrow {}^{17}_{8}O + {}^{1}_{1}H$
 - C) $^{235}_{92}U + ^{1}_{0}n \rightarrow ^{141}_{56}Ba + ^{92}_{36}Kr + 2^{1}_{0}n$

(P.A.U. xuño 07)

- 9. Se un núcleo atómico emite unha partícula α , dúas partículas β^- e dúas partículas γ , o seu número atómico:
 - A) Diminúe en dúas unidades.
 - B) Aumenta en dúas unidades.
 - C) Non varía.

(P.A.U. xuño 07)

- 10. Cal das seguintes reaccións nucleares representa o resultado da fisión do 235 U cando absorbe un neutrón?
 - A) $^{209}_{82}$ Pb + 5 α + 3 p + 4 n
 - B) ${}^{90}_{62}$ Sr + ${}^{140}_{54}$ Xe+ 6 n + β
 - C) $^{141}_{56}$ Ba + $^{92}_{36}$ Kr + 3 n

(P.A.U. set. 06)

- 11. Cando se bombardea nitróxeno ¹½N con partículas alfa xérase o isótopo ¹¾O e outras partículas. A reacción é:
 - A) ${}^{14}_{7}N + {}^{4}_{2}\alpha \rightarrow {}^{17}_{8}O + p$
 - B) ${}^{14}_{7}N + {}^{4}_{2}\alpha \longrightarrow {}^{17}_{8}O + n + \beta$
 - $C)_{7}^{14}N + {}_{2}^{4}\alpha \longrightarrow {}_{8}^{17}O + p + n + \gamma$

(P.A.U. xuño 06)

- 12. Na desintegración β⁻.
 - A) O número atómico aumenta unha unidade.
 - B) O número másico aumenta unha unidade.
 - C) Ambos permanecen constantes.

(P.A.U. xuño 05)

Enerxía nuclear

- 13. Na formación do núcleo dun átomo:
 - A) Diminúe a masa e despréndese enerxía.
 - B) Aumenta a masa e absórbese enerxía.
 - C) Nuns casos sucede a opción A e noutros casos a B.

(P.A.U. set. 14)

Cuestións e problemas das <u>Probas de avaliación de Bacharelato para o acceso á Universidade</u> (A.B.A.U. e P.A.U.) en Galiza.

Respostas e composición de Alfonso J. Barbadillo Marán.